

EDUSKUNNAN VASTAUS 170/2000 vp**Hallituksen esitys laeiksi yksityisistä teistä annetun lain ja yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta****Asia**

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi yksityisistä teistä annetun lain ja yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta (HE 166/2000 vp).

Valiokuntakäsittely

Liikennevaliokunta on antanut asiasta mietinnön (LiVM 11/2000 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lausuman:

Eduskunta edellyttää, että hallitus huolehtii osaltaan siitä, että yksityisteiden valtionapu nostetaan mahdollisimman pian vähintään 100 miljoonaan markkaan vuodessa.

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki**yksityisistä teistä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan yksityisistä teistä 15 päivänä kesäkuuta 1962 annetun lain (358/1962) 45 ja 48 §, 54 §:n 4—6 momentti, 57 § sekä 101 §:n 2 ja 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 45 § laeissa 521/1975 ja 243/1994, 48 § osaksi mainitussa laissa 521/1975 ja laissa 555/1995, 54 §:n 4 momentti mainitussa laissa 243/1994 sekä 54 §:n 5 ja 6 momentti mainitussa laissa 521/1975,

muutetaan 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 ja 4 momentti, 5 ja 8 §, 16 §:n 1 momentti, 19 §, 20 §:n 2 momentti, 23 §:n 2 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25—27, 30, 31 ja 34 §, 38 §:n 1 momentti, 38 b, 39—41 §, 47 §:n 1 momentti, 51 §, 51 a §:n 1 momentin johtolause ja 5 kohta, 52 §:n 1 momentin johtolause ja 3, 8 ja 11 kohta, 54 §:n 2 ja 3 momentti, 58 §:n 2 ja 3 momentti, 60 §, 62 §:n 2 ja 3 momentti, 64 §:n 2 momentin 2, 4 ja 8 kohta, 65 §:n 1 momentti, 66 §:n 1 ja 3 momentti, 67 §:n 2—6 kohta, 68 §, 70 §:n 1 momentti, 78 §:n 1 momentti, 82 §:n 2 momentti, 83 §, 84 §:n 1 ja 2 momentti, 85 ja 88 §, 89 a §:n 5 momentti, 90 §, 96 §:n 1 momentti sekä 103 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 3 §:n 2 momentti laissa 143/1999, 3 §:n 4 momentti, 38 b §, 47 §:n 1 momentti, 52 §:n 1 momentin johtolause ja 11 kohta, 83 §, 89 a §:n 5 momentti ja 103 a § mainitussa laissa 521/1975, 38 §:n 1 momentti laeissa 498/1982 ja 775/1991 sekä mainitussa laissa 555/1995, 39 § osaksi mainituissa laeissa 521/1975 ja 498/1982, 40 § laissa 322/1972 sekä mainituissa laeissa 243/1994 ja 555/1995, 41 § mainituissa laeissa 322/1972 ja 521/1975, 51 §, 51 a §:n 1 momentin johtolause ja 5 kohta, 64 §:n 2 momentin 2 kohta, 84 §:n 1 ja 2 momentti ja 85 § mainitussa laissa 555/1995, 54 §:n 2 ja 3 momentti sekä 65 §:n 1 momentti mainitussa laissa 243/1994, 78 §:n 1 mo-

mentti laissa 1284/1996, 90 § mainituissa laeissa 521/1975 ja 555/1995 sekä 96 §:n 1 momentti laissa 1606/1995, sekä

lisätään 1 §:ään uusi 2 momentti, lakiin uusi 6 a §, 16 §:ään uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, 23 §:ään siitä mainitulla lailla 243/1994 kumotun 4 momentin tilalle uusi 4 momentti sekä uusi 5 momentti, lakiin uusi 32 a §, 38 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 498/1982, 555/1991 ja 775/1991, uusi 4 momentti, lakiin siitä mainitulla lailla 243/1994 kumotun 38 c §:n tilalle uusi 38 c §, 52 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi mainituissa laeissa 521/1975 ja 555/1995, uusi 10 a kohta, 53 §:ään uusi 2 momentti, 64 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi viimeksi mainitussa laissa ja laissa 217/1995, uusi 2 a ja 8 a kohta, 82 a §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 521/1975, uusi 2 momentti, 84 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 555/1995, uusi 5 momentti, lakiin siitä mainitulla lailla 555/1995 kumotun 86 §:n tilalle uusi 86 §, lakiin siitä mainitulla lailla 1606/1995 kumotun 98 a §:n tilalle uusi 98 a § sekä 109 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 1606/1995, uusi 3 momentti seuraavasti:

1 §

— — — — —
Mitä tässä laissa säädetään tieoikeudesta, koskee myös muun lainsäädännön nojalla annettua yksityistä kulkuyhteyttä palvelevaa rasiteoikeutta tai pysyvää käyttöoikeutta.

2 §

— — — — —
Mitä tässä laissa säädetään kiinteistöstä, on soveltuvin osin voimassa myös määräalasta, kaivoksesta ja toisen maalla olevasta, pysyväksi tarkoitettusta rakennuksesta tai laitoksesta.

3 §

— — — — —
Tätä lakia on sovellettava myös asemakaava-alueella, ei kuitenkaan kiinteistömuodostamislain (554/1995) 154 §:n 1 momentin 9 kohdassa tarkoitettuun rasitteeseen. Yksityinen tie tai tienosa lakkaa, kun se taikka sellainen liikenneväylä, jolle sen liikenne on tarkoitettu siirtyväksi, luovutetaan katuna yleiseen käyttöön niin kuin siitä erikseen säädetään tai määrätään. Päätöksessä, jossa katu hyväksytään tarkoitukseensa, on määrättävä, mitkä tiet tai tienosat vastaavasti lakkaavat.

— — — — —
Milloin tie 2 momentin mukaan lakkaa, on tiekunnan purkamiseen ja sen velkojen maksamiseen nähden noudatettava, mitä 84 §:n 4 ja 5 momentissa tien lakkauttamisesta säädetään.

Niin ikään on sovellettava 87 §:ää, sikäli kuin tiealue ei kuulu 2 momentissa tarkoitettuun kaatuun.

5 §

Tiehen kuuluu ajorata, jalkakäytävä ja polkupyörätie sekä niiden säilymistä ja käyttämistä varten pysyvästi tarvittavat alueet, rakenteet ja laitteet, kuten piennar, luiska, pengermä, oja, väli- ja rajakaista, kohtaamis- ja kääntymispaikka, tiehen liittyvää tienpitoa varten tarvittava varastoimispaikka, valaistuslaitteet ja liikennevalot, silta, rumpu, meluste, lautta laitureineen ja väylälineen, kaide ja tiemerkki.

Yksityinen tie voi olla myös polkutie tai sellainen tie, jota käytetään ainoastaan talvisajon aikana. Tietä, joka on tarkoitettu pääasiassa metsätalouden edellyttämiä kuljetuksia varten, sanotaan jäljempänä *metsätieksi*. Yksityinen tie voi olla myös muu vain tietynlaisia liikennettä varten tarkoitettu tie.

Sillan, rummun, lautan laitureineen ja väylälineen sekä niihin kuuluvien laitteiden rakentamisesta vesistöön on voimassa, mitä siitä erikseen säädetään. Sillan tai rummun tekemisestä toisen alueelle, jollei siihen ole tarpeen vesilaissa (264/1961) säädetty lupa, ovat voimassa tien tekemistä koskevat tämän lain säännökset, mutta rakennettaessa on lisäksi noudatettava vesilain säännöksiä.

6 a §

Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä varten kunnassa tulee olla tielautakunta tai kunnan määräämä muu monijäseninen toimielin, jona ei kuitenkaan voi toimia kunnanhallitus.

8 §

Jos kiinteistön tarkoituksenmukaista käyttöä varten on tärkeätä saada kulkuyhteys toisen kiinteistön kautta eikä siitä aiheudu huomattavaa haittaa millekään kiinteistölle, on kulkuyhteyttä tarvitsevalle kiinteistölle annettava oikeus käyttää jäljempänä säädettyssä tietoimituksessa määrättävää aluetta 5 §:n mukaisiin tietarkoituksiin. Oikeutta toisen kiinteistön alueen tällaiseen pysyvään käyttämiseen sanotaan *tieoikeudeksi*.

Edellä 1 momentissa säädetty koskee myös ennestään olevan tien siirtämistä tai muuta parantamista varten tarpeellisen lisäalueen luovuttamista, jollei 16 §:stä muuta johdu. Tietä siirrettäessä tieoikeuden antamisen perusteena voi olla myös huomattava hyöty, jonka kiinteistö, jolla on tieoikeus, saa kulkuyhteyden lyhenemisestä.

Tieoikeus voidaan perustaa kohdistumaan myös yleisen tien tiealueeseen. Yksityisen tien liittämistä yleiseen tiehen samoin kuin tiealueeseen kohdistuvasta työstä on voimassa, mitä yleisistä teistä annetussa laissa (243/1954) säädetään. Yhteisistä alueista on voimassa, mitä jäljempänä 107 a §:ssä säädetään.

16 §

Tieoikeus, joka tietoimituksessa taikka tielautakunnan tai tiekunnan päätöksellä on tämän lain säännösten mukaan annettu, samoin kuin 12 ja 13 §:ssä tarkoitettut oikeudet ovat pysyvinä käyttöoikeuksina voimassa muun kiinteistöön kohdistuvan oikeuden estämättä. Tällaisen tieoikeuden saa niin ikään se, joka jäljempänä olevien säännösten nojalla on velvollinen tieosakkaana osallistumaan tienpitoon. Milloin tienosaa koskee useampia tieoikeuksia, kapeampina perustetut tieoikeudet laajenevat leveimpänä perustetun tieoikeuden mukaisiksi.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus syntyy myös tien oikaisemista, levittämistä tai, tien siirtämistä lukuun ottamatta, muuta parantamis-

ta varten tarpeelliseen lisäalueeseen, joka omistajan suostumuksella on otettu käyttöön.

19 §

Milloin liikenneturvallisuuden on katsottava niin vaativan, voidaan kieltää ilman tielautakunnan lupaa rakentamasta rakennusta tai liikenneturvallisuutta vaarantavaa aitaa tai muuta pysyvää laitetta yksityisen tien tai sen osan varrelle enintään kahdentoista metrin etäisyyteen ajoradan keskiviivasta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kieltö ei koske aluetta, jolla on voimassa asemakaava.

20 §

Kiellosta tai sen kumoamisesta on ilmoitettava asianosaisille siten kuin kuntalain (365/1995) 95 §:n 1 momentissa säädetään.

23 §

Tienpitovelvollisuuden ja siitä aiheutuvien kustannusten jakamiseksi tieosakkaiden kesken vahvistetaan heille 1 momentissa säädettyjen perusteiden mukaan *tieyksiköt*, joiden perusteella määrättäviä maksuja sanotaan *tiemaksuiksi*. Jos tien tekeminen joltakin osalta, joka ei tule kaikkien tieosakkaiden hyväksi, aiheuttaa erityisiä kustannuksia, voidaan niiden jakamista varten määrätä eri tieyksiköt. Tieosakkaat voivat päättää, että tiemaksuun sisältyy tieyksiköiden perusteella määrätyn maksun lisäksi kaikille tieosakkaille määrättävä samansuuruinen perusmaksu, joka kattaa tiekunnan hallintoasioiden hoitamisesta aiheutuvat välittömät kulut.

Jos tieosakas käyttää tietä tilapäisesti tavalla, joka huomattavasti poikkeaa siitä, mikä on otettu huomioon tieyksikköjä määrättäessä, voidaan tällaisia tilapäisiä kuljetuksia varten määrätä arvioitua tien käyttöä vastaava käyttömaksu. Maksu voidaan määrätä takautuvasti enintään yhden vuoden ajalta määräämisajankohdasta lukien.

Jos joku on saanut oikeuden käyttää tietä muuta kuin kiinteistöä varten muun kuin tämän lain perusteella, voidaan tälle määrätä tiemaksun sijasta käyttömaksu, jos tien käyttö on vain satunnaista. Käyttömaksu on vuotuismaksu, jollei toisin sovita, ja sen määräämisperusteisiin sovelletaan, mitä 26 §:ssä säädetään.

24 §

Jos sille, joka edellä 8, 9, 9 b tai 10 §:n perusteella saa oikeuden tiehen, on katsottava koituneen huomattavaa hyötyä tien tekemisestä, joka on suoritettu viidentoista viimeksi kuluneen vuoden aikana ennen kuin tieoikeus perustettiin tai myönnettiin taikka oikeus käyttää tietä syntyi, voidaan hänet velvoittaa maksamaan kohtuullinen korvaus tien tekemisen kustannuksista. Korvausta määrättäessä on otettava huomioon tien tekemisestä kulunut aika ja tiestä saata-va hyöty.

25 §

Asianosaisen ehdotuksesta voidaan määrätä, että metsätien kunnossapitoa varten tarvittavia varoja ei kerätä tieosakkailta tiemaksuina, vaan tien käytön perusteella suoritettavina *käyttömaksuina* niiltä, jotka ovat käyttäneet tietä. Käyttömaksujen määräämisperusteet on samalla vahvistettava ottamalla huomioon erilaisen käytön vaikutus tien kunnossapitokustannuksiin.

Käyttömaksu on maksuunpantava kuljetuksen tapahduttua ja suoritettava maksuunpanossa määrättyinä aikana.

26 §

Sen, joka 80 §:n mukaisesti tai muulla perusteella tilapäisesti käyttää tietä, on suoritettava siitä korvauksena käyttömaksu. Maksusta ja sen suoritustavasta osapuolet voivat sopia. Jollei asiasta sovita, on maksu määrättävä sen mukaan kuin katsotaan kohtuulliseksi ottamalla huomioon vastaavanlaisesta tien käytöstä osakkaalle määrättävä tiemaksu ja tien käyttämisestä ehkä johtuva erityinen kunnossapitokustannusten liisääntyminen.

27 §

Milloin joku on velvollinen suorittamaan 25 §:n 1 momentin tai 26 §:n mukaan käyttömaksua, hänen on viivytyksettä kuljetuksen tai muun käytön päätyttyä annettava toimitsijamiehelle tai hoitokunnalle taikka sille, joka on antanut luvan tien käyttöön, selvitys kuljetetun tavarann määrästä, kuljetustavasta ja -ajasta taikka tien muusta käytöstä uhalla, että maksun suuruus muutoin voidaan vahvistaa arvion perusteella.

30 §

Asianosaisen ehdotuksesta voidaan käyttömaksuja muuttaa, jos siihen on erityistä aihetta maksujen määräämisperusteiden muuttumisen johdosta.

31 §

Jos tieosakas tai se, jolla on lupa käyttää tietä käyttömaksua vastaan, on käyttänyt tietä tavalla, jota ei ole otettu huomioon tieyksikköjä määrättäessä taikka käyttömaksujen määräämisperusteita vahvistettaessa ja joka on huomattavasti lisännyt tien kulumista tai vaurioittanut sitä, hän on velvollinen korvaamaan tien kuntoon panemisesta aiheutuvat lisäkustannukset.

32 a §

Rakenteet ja laitteet, jotka ovat tarpeen kiinteistön tai muun tien liittämiseksi yksityiseen tiehen, on liittyjä velvollinen tekemään ja pitämään kunnossa. Jos velvollisuuden laiminlyönnistä on ilmeistä vaaraa yksityisen tien liikenteelle tai sen kunnossapidolle eikä liittyjä kehoituksesta huolimatta ryhdy tarpeellisiin toimenpiteisiin, voivat tieosakkaat tai tiekunta ottaa työn tehdäkseen asianomaisen kustannuksella.

34 §

Jos jollakin on kiinteistöön, johon tässä laissa tarkoitettu toimenpide kohdistuu, nautinta-, rasi- tai muu käyttöoikeus, on hänellä kiinteistön omistajan ohella oikeus saada korvaus oikeutensa menettämisestä tai sen arvon vähentymisestä, ja tämä korvaus on otettava huomioon kiinteistön omistajalle tulevaa korvausta määrättäessä.

38 §

Tietoimituksessa on asian laadun mukaan käsiteltävä ja ratkaistava seuraavat asiat:

1) tämän lain 8 §:ssä tarkoitetun tieoikeuden antaminen;

2) tieoikeuden perustaminen sellaiseen tiehen, johon muulla kuin kiinteistön omistajalla tai haltijalla ei ole pysyvää oikeutta;

3) 9 §:n 2 momentissa, 9 a §:ssä, 10 §:n 2 ja 3 momentissa sekä 11, 12 ja 13 §:ssä tarkoitetut asiat;

4) mikä on ennestään olevan tien asema ja leveys ja onko jollakin oikeus tiehen tai vastaava muuhun lakiin perustuva pysyvä käyttöoikeus, milloin niistä on epätietoisuutta;

5) ketkä ovat tieosakkaita;

6) tieyksiköiden sekä käyttömaksujen ja niiden perusteiden vahvistaminen;

7) minkä ajan kuluessa tie on tehtävä valmiiksi, jos määräajan asettaminen katsotaan tarpeelliseksi;

8) onko ja minkä laajuusena annettava 17 §:n 2 ja 3 momentissa tarkoitettu oikeus tai 18 §:n ja 19 §:n 1 momentissa mainittu kielto;

9) kuinka toimituskustannukset on jaettava asianosaisten kesken;

10) korvaukset; sekä

11) muut tämän lain mukaisesti käsiteltävät asiat, jollei niitä säädetä muussa järjestyksessä ratkaistaviksi.

— — — — —
 Jos tie on päätetty tehdä, on sitä varten tarvittavista alueista laadittava kartta ja tarvittaessa kustannusarvio tien tekemisestä. Milloin 1 momentin 7 kohdassa tarkoitettu määräaika asetetaan, kustannusarvio on kuitenkin aina laadittava. Tiealueet samoin kuin 12 ja 13 §:ssä tarkoitettut alueet on tarpeellisin osin merkittävä maastoon.

38 b §

Tiestä tai sen käyttämisestä taikka 13 §:ssä mainituista oikeuksista tai niiden käyttämisestä kiinteistön omistajalle johtuvan haitan poistamiseksi tai vähentämiseksi voidaan tie tai oikeus siirtää toiseen paikkaan hänen omistamallaan alueilla taikka erityisistä syistä muuallekin, jos

se voi tapahtua aiheuttamatta kenellekään huomattavaa haittaa. Sama koskee tien siirtämistä, milloin se on välttämätön liikenneturvallisuutta koskevan haitan poistamiseksi. Siirtämisen kustannuksiin tieosakkaat voidaan velvoittaa osallistumaan tieyksikköjensä mukaisessa suhteessa ottaen huomioon edellä mainitun kiinteistön omistajalle tien tai oikeuden siirrosta aiheutuva erityinen hyöty.

Tien tai oikeuden siirtämisestä päätetään kiinteistön omistajan taikka jos kyseessä on tien siirtäminen liikenneturvallisuuden vuoksi, myös tiekunnan tai, jos tiekuntaa ei ole perustettu, tieosakkaan hakemassa tietoimituksessa.

38 c §

Alueella, jolla tieoikeudet ovat epäselvät tai jolla liikenteellisten olosuhteiden muuttamisen vuoksi on tarpeen tehdä tai lakkauttaa teitä taikka muutoin järjestellä tieoikeuksia, voidaan taroituksenmukaisten tieyhteyksien järjestämiseksi ja tieoikeuksien saattamiseksi vastaamaan muuttuneita olosuhteita kunnan, tiekunnan tai kiinteistön omistajan hakemuksesta suorittaa tällaista aluetta koskeva tietoimitus (*alueellinen tietoimitus*). Tietoimitusta haetaan maanmittaus-toimistolta, joka antaa toimitusmääräyksen ja huolehtii toimituksen suorittamisesta silloinkin, kun toimitus koskee kokonaan kiinteistönmuodostamislain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua aluetta. Jos yleinen etu vaatii, maanmittaustoimisto voi antaa määräyksen alueellisen tietoimituksen suorittamiseen hakemuksetta.

Alueellisen tietoimituksen kohteena olevalla alueella ennestään olevat tiet, jotka käyvät tiejärjestelyjen johdosta tarpeettomiksi, voidaan lakkauttaa selvittämättä niihin oikeutettuja kiinteistöjä.

Alueellisen tietoimituksen kustannusten maksamiseen sovelletaan 47 §:n säännöksiä. Jos toimitus on tullut vireille hakemuksesta, ja jos se on ollut osittain tai kokonaan yleisen edun vaatima, voidaan toimituskustannukset tai osa niistä maksaa valtion varoista. Asiasta päättävät toimitusmiehet. Toimitusmiesten asiassa tekemään päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta. Jos toimitus tehdään hakemuksetta maanmit-

taustoimiston määräyksestä, toimituskustannukset maksetaan valtion varoista.

39 §

Oikeus vaatia tietoimitusta pidettäväksi on kiinteistön omistajalla, yhteisen alueen osakkailla ja tiekunnalla, jonka tietä asia koskee, sekä kunnalla. Edellä 38 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua tietoimitusta on oikeutettu hakemaan myös kiinteistöön kohdistuvan erityisen oikeuden haltija.

Asianosainen tietoimituksessa on hakija ja muu henkilö, jonka oikeutta tai etua toimitus välittömästi koskee.

Jos kiinteistö tai siihen kohdistuva oikeus on toimituksen aikana siirtynyt uudelle omistajalle tai haltijalle, sitoo häntä toimituksessa se, mihin aikaisempi omistaja tai oikeudenhaltija on suostunut tai velvoitettu.

40 §

Tietoimituksen suorittavat toimitusinsinööri ja kaksi kiinteistönmuodostamislain 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua uskottua miestä (*toimitusmiehet*). Toimituksen voi toimitusinsinööri suorittaa ilman uskottuja miehiä, jos uskottujen miesten käyttäminen ei ole tarpeellista eikä kukaan asianosainen uskottujen miesten käyttämistä vaadi.

Toimitusinsinöörinä voi olla maanmittauslaitoksen tai kunnan palveluksessa oleva diplomi-insinööri, insinööri tai teknikko sen mukaan kuin kiinteistönmuodostamislain 5 ja 5 a §:ssä säädetään. Toimitusinsinööriin ja uskottuun mieheen sovelletaan muutoin, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa säädetään toimitusinsinööristä ja uskotusta miehestä.

41 §

Määräystä tietoimitukseen on haettava kirjallisesti siltä maanmittaustoimistolta, jonka alueella tie tai suurin osa siitä on. Jos tietoimitus koskee kokonaan kiinteistönmuodostamislain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua aluetta, toimitusta haetaan kunnan kiinteistörekisterin pitäjältä.

Hakemukseen on liitettävä, mikäli mahdollista, luettelo niistä kiinteistöistä, maanomistajista sekä nautinta-, rasite- ja muun käyttöoikeuden haltijoista, joita toimitus on tarkoitettu välittömästi koskemaan, sekä kartta, joka riittävän selvästi osoittaa hakemuksessa tarkoitettun tien sijainnin. Mikäli hakemus koskee tietä, jonka osakkaat muodostavat tiekunnan, on hakemuksessa mainittava myös toimitsijamies tai joku hoitokunnan varsinainen jäsen. Hakemukseen on liitettävä hakijan postiosoite sekä mahdollisuuksien mukaan liitettävä myös selvitys luettelossa mainittujen asianosaisten osoitteista.

Maanmittaustoimisto tai, jos kyse on kiinteistönmuodostamislain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettua alueesta, kunnan kiinteistörekisterin pitäjä voi panna hakemusta vireille tietoimituksen kiinteistönmuodostamislain 212 §:n 2 momentissa tarkoitettua tapauksessa. Tällaisen toimituksen kustannukset maksetaan siten kuin sanotussa lainkohdassa säädetään.

47 §

Tietoimituksen kustannukset on hakijan suoritettava. Jos toimituksessa on useita tieosakkaita, toimituskustannukset voidaan määrätä tieosakkaiden suoritettaviksi tieyksikköjen mukaan tai, jollei tätä jakoperustetta johonkin tieosakkaaseen voida kohtuudella soveltaa, sen mukaan kuin harkitaan kohtuulliseksi. Asianosainen, joka ei ole tieosakas, voidaan, jos sitä asian laatu huomioon ottaen on pidettävä kohtuullisena, määrätä suorittamaan kustannukset tai osa niistä vähentämällä vastaavasti muiden maksuvelvollisten osuuksia. Muutoin tietoimituksen kustannuksista, niiden suorittamisesta ja perimisestä on voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislaisissa säädetään toimituskustannuksista.

51 §

Jos tämän lain säännöksistä ei muuta johdu, on menettelystä tietoimituksessa, tietoimituksessa havaitun virheen korjaamisesta, virheen oikaisemisesta taikka toimituksen tai päätöksen purkamista koskevasta esityksestä soveltuvin

osin voimassa, mitä kiinteistönmuodostamislais- ja sen nojalla annetuissa säädöksissä kiinteistötoimituksen osalta säädetään.

Muutoksenhausta tietoimituksessa annettuun päätökseen tai suoritettuun toimenpiteeseen on voimassa, mitä kiinteistötoimituksesta säädetään valittamisesta.

Tietoimituksen kestäessä voidaan hakea muutosta ratkaisuun, joka koskee oikeutta olla asianosaisena tietoimituksessa tai estemuistutuksen hylkäämistä. Tietoimituksen kestäessä saa hakea erikseen muutosta myös ratkaisuun, joka koskee tien asemaa tai ketkä ovat tieosakkaita, jos toimitusinsinööri katsoo muutoksenhaun sallimisen kesken toimituksen tarkoituksenmukaiseksi.

51 a §

Maanmittaustoimisto pitää rekisteriä niistä yksityisistä teistä, joita koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta (*yksityistierekisteri*). Maanmittaustoimisto pitää yksityistierekisteriä myös niistä yksityisistä teistä, jotka sijaitsevat kiinteistönmuodostamislain 5 §:n 3 momentissa tarkoitettulla alueella. Rekisteriin merkitään seuraavat tiedot:

5) tiekunnan tien tai sen osan lakkauttaminen tai lakkaaminen.

52 §

Jos kysymys on ennestään olevasta tiestä, on kunnan tielautakunnan, jolleivät asianosaiset ole heidän määrättävissään olevasta asiasta voineet sopia taikka jollei asiaa 38 §:n mukaan tai muutoin tämän lain nojalla ole ratkaistava tietoimituksessa, päätettävä jäljempänä mainituista asioista:

3) edellä 24, 31, 32 a, 33 ja 34 §:ssä tarkoitettua korvauksista ja kustannuksista;

8) siitä, onko kuljetuksesta metsätiellä tiemaksujen asemasta perittävä käyttömaksuja, niin myös käyttömaksujen perusteista ja niihin

tehtävistä muutoksista, ottaen huomioon 25, 26 ja 30 §:n säännökset;

10 a) onko tie tehty perustetun tieoikeuden mukaisesti ja kunnoltaan oikean tasoisena taikka käytetäänkö tieoikeutta tai muuta tämän lain nojalla myönnettyä oikeutta sillä tavalla kuin oikeutta perustettaessa on päätetty, jos asiasta on epäselvyyttä tai erimielisyyttä;

11) jäljempänä 10 luvussa mainituista asioista 80 §:n 3 momentissa tarkoitettuja asioita lukuun ottamatta; sekä

53 §

Tielautakunnan tämän lain mukaan päätettäviksi kuuluvat asiat käsitellään ja ratkaistaan tielautakunnan toimituksessa. Tätä varten lautakunnan on pidettävä tarpeen mukaan yksi tai useampi kokous.

54 §

Tielautakunnan toimituksen tiedottamisesta ja toimituskustannuksista on voimassa, mitä 43 ja 47 §:ssä tietoimituksesta säädetään.

Jollei tämän lain säännöksistä muuta johdu, on asian käsittelystä ja päätöksenteosta sekä lautakunnan päätöksestä muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä kuntalaissa säädetään.

58 §

Tiekunnan toimitsijamies tai sen hoitokunnan jäsenet sekä näiden varamiehet valitaan enintään neljäksi vuodeksi kerrallaan. Mainittuihin tehtäviin voidaan valita muukin kuin tieosakas. Ketään ei saa valita tehtävään ilman hänen suostumustaan.

Jos tiekunta on laiminlyönyt valita toimitsijamiehen tai hoitokunnan jäsenet taikka näiden varamiehen, tielautakunnan tulee tieosakkaan tai sen vaatimuksesta, jonka etua tai oikeutta asia muutoin koskee, taikka, milloin on syytä, omasta aloitteestaan määrätä aika, jonka kuluessa tieosakkaiden on toimitettava vaali. Jollei vaalia

toimiteta, on tielautakunnan määrättävä toimitsijamies, hoitokunnan jäsen tai varamies sekä näille tehtävästään maksettavaksi kohtuullinen palkkio.

60 §

Toimitsijamiehellä samoin kuin hoitokunnan jäsenellä ja näiden varamiehellä sekä tilintarkastajilla, milloin sellaiset on 64 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaan määrätty tilejä tarkastamaan, on oikeus saada tehtävästään tiekunnan kokouksen määräämä kohtuullinen palkkio. Lisäksi heillä on oikeus saada korvaus tehtävästään heille aiheutuneista kustannuksista.

62 §

Tiekunnan nimen kirjoittaa toimitsijamies tai hänen sijastaan hänen varamiehensä taikka, jos tiekunnan asioita hoitamaan on asetettu hoitokunta, kaksi hoitokunnan varsinaista jäsentä yhdessä. Tiekuntaa edustaa tuomioistuimissa ja muissa viranomaisissa toimitsijamies tai hoitokunnan jäsen taikka näiden varamies.

Haasteen, viranomaisen käskyn tai muun tiedoksiannon katsotaan tulleen tiekunnan tietoon, kun se on laillisessa järjestyksessä annettu tiedoksi toimitsijamiehelle tai tämän varamiehelle taikka hoitokunnan varsinaiselle jäsenelle. Jos tieto on annettu henkilölle, joka 51 a §:ssä tarkoitettun rekisterin mukaan on toimitsijamiehenä taikka hoitokunnan puheenjohtajana, tiedoksi antaminen katsotaan päteväksi, vaikka asianomainen henkilö ei enää hoida kysymyksessä olevaa tehtävää.

64 §

Tiekunnan kokouksessa on erityisesti päätettävä:

2) tieyksikköjen ja käyttömaksujen määräämisperusteista sekä niiden määräämisestä ja muuttamisesta 23 ja 26 §:n, 28 §:n 1 momentin sekä 29 ja 30 §:n mukaisesti samoin kuin 23 §:n 5 momentissa ja 26 §:ssä tarkoitettua käyttömaksua koskevasta sopimuksesta;

2 a) edellä 24 §:ssä tarkoitettua korvauksesta sekä 32 a §:ssä tarkoitettua liittymää koskevasta asiasta, jos siitä syntyy erimielisyyttä;

4) tie- ja käyttömaksujen maksuunpanoluettelon vahvistamisesta;

8) toimitsijamiehen ja tämän varamiehen tai hoitokunnan jäsenten ja varajäsenten valitsemisesta taikka toimielimen muuttamisesta toiseksi;

8 a) onko kuljetuksesta metsätiellä tiemaksujen asemesta perittävä käyttömaksua sekä niiden perusteista ja niihin tehtävistä muutoksista 25 ja 27 §:n mukaisesti;

65 §

Tiekunnan on pidettävä vuosikokous kunakin vuonna ennen kesäkuun loppua, jolleivät tieosakkaat toisin pääätä, sekä muita kokouksia tarpeen mukaan. Kokouksen kutsuu koolle toimitsijamies tai hoitokunnan puheenjohtaja tai tarvittaessa näiden varamies. Kutsukirje on toimitettava postin välityksellä tai muulla tavoin tieosakkaille. Kokouskutsu voidaan antaa myös siten, että kokouksesta kuulutetaan yhdessä tai useammassa paikkakunnalla yleisesti leviävässä sanomalehdessä ja ilmoitetaan kirjeellä niille toisesta kunnasta oleville tieosakkaille, joiden osoite on tiedossa. Kutsukirjeet on annettava postin kuljetettavaksi tai muutoin toimitettava tieosakkaille sekä kuulutus julkaistava vähintään 14 päivää ennen kokousta. Vuosikokouksen kokouskutsussa on mainittava tienpitoa koskevista merkittävistä asioista, joita kokouksessa käsitellään. Ylimääräisen kokouksen kokouskutsussa on mainittava ne asiat, jotka kokouksessa käsitellään.

66 §

Äänet tiekunnan kokouksessa lasketaan kunkin tieosakkaan tieyksikköjen mukaan. Kenenkään osakkaan äänimäärä ei kuitenkaan saa ylitää kolmeakymmentä prosenttia kokouksessa edustettuina olevien osakkaiden yhteisestä tieyksikkömäärästä. Äänestettäessä asiat ratkaistaan yksinkertaisella äänten enemmistöllä. Ään-

ten mennessä tasan tulee päätökseksi se mielipide, johon kokouksen puheenjohtaja on yhtynyt.

Kokouksessa on pidettävä pöytäkirjaa, jonka tulee kokouksen puheenjohtajan ja kahden kokouksessa valitun pöytäkirjan tarkastajan allekirjoittamana tai kokouksen itsensä hyväksymänä olla liitteineen viimeistään neljäntoista päivän kuluttua kokouksen päättymisestä asianosaisten nähtävänä. Sillä, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea, on oikeus pyynnöstä saada toimitsijamieheltä tai hoitokunnan puheenjohtajalta ote tai oikeaksi todistettu jäljennös pöytäkirjasta. Tiekunnan kokouksen tehtävänä on päättää, onko otteista ja jäljennöksistä suoritettava lunastusta, sekä, jos lunastusta on suoritettava, määrätä sen suoritusperusteet.

67 §

Toimitsijamiehen tai hoitokunnan tehtävänä on:

2) pitää tiliä tiekunnan tuloista, menoista, varoista ja veloista sekä esittää tarkastettavaksi tilitys edelliseltä varainhoitokaudelta;

3) valmistaa ehdotus tiekunnan talousarvioksi seuraavaa varainhoitokautta varten ja esittää se tiekunnan kokouksessa vahvistettavaksi;

4) laatia tiekunnan kokouksen vahvistettavaksi ehdotus tieyksikköjen tai käyttömaksujen muutoksiksi taikka niiden uudelleen määräämiseksi 23, 25 ja 26 §:ssä sekä 28—30 §:ssä tarkoitetuissa tapauksissa;

5) valmistaa tiekunnan kokouksen vahvistettavaksi maksuunpanoluettelo, joka osoittaa tieyksikköä vastaavan tiemaksun suuruuden, kunakin tieosakkaan suoritettavaksi tieyksikköjen perusteella lasketun tiemaksun määrän, koottavien tiemaksujen yhteismäärän ja niiden suorittamisajan, sekä samoin valmistaa, jos on perittävä 23, 25 ja 26 §:ssä mainittuja käyttömaksuja, niistä maksuunpanoluettelo;

6) huolehtia vahvistettujen tie- ja käyttömaksujen perimisestä sekä hoitaa muutoinkin tiekunnan taloutta ja varoja;

68 §

Tiemaksuja ja käyttömaksuja koskeva maksuunpanoluettelo on pidettävä asianosaisten nähtävänä neljäntoista päivän aika ennen sitä tiekunnan kokousta, jossa luettelo tulee vahvistettavaksi. Luettelon nähtävänä pitämisestä on ilmoitettava kokouskutsussa. Kokouksessa on tieosakkailla ja niillä, joiden maksettavaksi on pantu 23 §:n 5 momentissa tai 26 §:ssä mainittu käyttömaksu, oikeus tehdä luetteloa vastaan muistutuksensa.

70 §

Tieosakkaalla tai muulla asianosaisella, joka katsoo, ettei tiekunnan kokouksen päätöstä ole tehty laillisessa järjestyksessä tai ettei se muutoin ole lain mukainen taikka että päätös loukkaa hänen oikeuttaan tai tieosakkaiden yhdenvertaisuutta, on oikeus saattaa asia tielautakunnan ratkaistavaksi. Tieosakkaan tai kokouksessa saapuvilla olleen muun asianosaisen on tehtävä tätä tarkoittava kirjallinen vaatimus tielautakunnalle kolmessakymmenessä päivässä päätöksen tekemisestä.

78 §

Kiinteistö on panttina tämän lain mukaisista maksuista sekä niiden koroista niin kuin maa-kaaren (540/1995) 20 luvussa säädetään.

82 §

Määräalan omistaja saa, jos kiinteistöllä, josta määräala on luovutettu, on oikeus tiehen, väliaikaisesti käyttää tietä 1 momentissa tarkoitettua kulkuoikeutta hakematta.

82 a §

Jos tielautakunnan toimituksessa on kysymys 9 §:n 1 momentissa tai 10 §:n 1 momentissa tarkoitettua oikeuden myöntämisestä ennestään olevaan tiehen, toimituksessa voidaan myöntää väliaikainen kulkuoikeus tällaiseen tiehen, jos se on kulkuyhteyden saamiseksi välttämätöntä eikä siitä aiheudu 9 tai 10 §:ssä tarkoitettua haittaa.

Muutoin tässä momentissa tarkoitettusta väliaikaisesta kulkuoikeudesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 1 momentissa säädetään.

83 §

Edellä 81, 82 ja 82 a §:ssä tarkoitettu samoin kuin luvattomasti tapahtuneesta tien tai alueen käyttämisestä sekä mahdollisesta vahingosta on suoritettava kohtuullinen korvaus. Jollei korvauksesta ole määrätty oikeutta annettaessa tai siitä ole sovittu eikä rangaistusta vaadita kysymyksen ollessa luvattomasta käytöstä, on korvaus tielautakunnan erikseen määrättävä. Korvaus on 82 a §:ssä tarkoitettussa tapauksessa kuitenkin aina määrättävä siinä toimituksessa, jossa väliaikainen kulkuoikeus annetaan.

84 §

Tie tai sen osa voidaan lakkauttaa, jos olosuhteet ovat niin muuttuneet, että tietä tai sen osaa varten tarpeellista aluetta ei 8 §:n 1 momentin säännösten nojalla enää voitaisi saada eikä tie tai sen osa ole kenellekään tieosakkaalle välttämätön tai jos tie tai sen osa on käynyt tarpeettomaksi taikka jos yleinen tarve vaatii lakkauttamista.

Oikeus hakea tien tai sen osan lakkauttamista on tiekunnalla tai, jollei tiekuntaa ole perustettu, kullakin tieosakkaalla sekä sen kiinteistön tai muun rekisteriyksikön omistajalla, jonka alueella tie tai sen lakkautettava osa on. Lakkauttamisesta päätetään tietoimituksessa noudattamalla soveltuvin osin 5 luvun säännöksiä. Sellainen tie, jonka korvaa toinen tie, saadaan lakkauttaa toimitusmiesten aloitteesta muusta syystä vireillä olevan tietoimituksen yhteydessä, jos 1 momentissa säädetty lakkauttamisen edellytykset muutoin täyttyvät.

Ennen ylijäämän jakamista on tien lakkauttamisvuodelle maksettu valtion- ja kunnanavustus siltä osin kuin sitä ei ole käytetty tienpitoon palautettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun tien lakkauttamista koskeva päätös on saanut lainvoiman.

85 §

Edellä 12 ja 13 §:ssä tarkoitettut oikeudet ja tässä laissa tarkoitettu muu kuin pysyvä käyttöoikeus tiehen tai muuhun alueeseen voidaan lakkauttaa sekä 14 §:n 1 momentin mukainen etuoikeus voidaan poistaa, jos olosuhteet ovat niin muuttuneet, ettei edellytyksiä oikeuden perustamiseen tai etuoikeuden antamiseen enää olisi olemassa, eikä oikeus tai etuoikeus ole tieosakkaalle välttämätön taikka jos yleinen tarve vaatii lakkauttamista. Menettelystä vahinkojen ja haittojen korvaamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä 84 §:n 1—3 momentissa säädetään.

86 §

Kun tie, sen osa tai 13 §:ssä tarkoitettu oikeus lakkautetaan yleisen tarpeen vuoksi ja tästä aiheutuu kulkuyhteyksien katkeaminen, on uudet kulkuyhteydet järjestettävä antamalla niitä varten tarpeelliset oikeudet.

Korvaukset haitoista, vahingoista ja kustannuksista, jotka aiheutuvat yleisen tarpeen vuoksi tapahtuvasta oikeuksien lakkauttamisesta samoin kuin 1 momentissa tarkoitettua oikeuksien perustamisesta, on määrättävä sen maksettavaksi, joka on lakkauttamista hakenut tai vaatinut. Asianosaisten kustannuksista, jotka johtuvat tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä, on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 82 §:ssä säädetään.

88 §

Tiemaksu ja käyttömaksu sekä niiden eräänymispäivästä suoritettava kuuden prosentin vuotuinen korko samoin kuin korvaus 89 §:ssä tarkoitetuista laiminlyödyn työn tekemisestä katselmuksessa vahvistetuista kustannuksista ja katselmuskustannuksista peritään maksuunpanoluettelon otteen tai katselmuspöytäkirjan perusteella siinä järjestyksessä kuin verojen ja muiden julkisoikeudellisten saatavien ulosotosta säädetään. Valitus laittoman maksuunpanon perusteella on kuitenkin tehtävä tielautakunnalle.

89 a §

Jolleivät tieosakkaat muodosta tiekuntaa eivätkä ole asiasta sopineet, sovelletaan, mitä tässä pykälässä edellä säädetään.

90 §

Kun maa- oikeudelta on haettu muutosta päätökseen, joka koskee kysymystä siitä, onko 8, 12 tai 13 §:ssä taikka 17 §:n 2 tai 3 momentissa tarkoitettu oikeus myönnettävä, ei päätöstä voida panna täytäntöön, ennen kuin se on saanut lainvoiman. Sama on voimassa 69 §:ssä tarkoitettua sekä tien taikka 12 tai 13 §:ssä mainitun oikeuden lakkauttamista koskevasta päätöksestä.

Jos päätös koskee maksamiseen velvoittamista tai muita kuin 1 momentissa mainittuja asioita, voidaan tietoiimituksessa, tielautakunnan toimituksessa tai tiekunnan kokouksessa tehty päätös panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta, jollei maa- oikeus tai 70 §:ssä tarkoitettua tapauksessa tielautakunta toisin määrää. Maa- oikeus on tällöin päätösvaltainen myös, kun siinä on vain maa- oikeuden puheenjohtaja.

Jos maksu muutoksenhaun johdosta poistetaan tai sitä alennetaan, on liikaa maksettu määrä palautettava ja sille maksettava vuotuista korkoa maksupäivästä takaisinmaksupäivään korkolain (633/1982) 3 §:n 2 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan lisättyä kolmella prosenttiyksiköllä.

96 §

Jos valtio tai kunta avustaa yksityisen tien kunnossapitoa tai kunta kustannuksellaan vastaa yksityisen tien kunnossapidosta, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää. Säännöllisen liikenteen harjoittamiseen tiellä tarvitaan tällöinkin tiekunnan tai tieosakkaiden suostumus. Jos muusta kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvasta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa kiinteistön tai rekisteriyksikön omistajille, voidaan kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden tienkäyttö kieltää tai sitä rajoittaa.

98 a §

Tiekunta voi hakea muutosta tiepiiriin päätökseen, joka koskee valtionavustuksen tai sen osan takaisinperimistä, siltä hallinto- oikeudelta, jonka tuomiopiirissä tie tai suurin osa siitä sijaitsee, siinä järjestyksessä kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muihin valtionavustusta koskeviin tiepiiriin päätöksiin ei saa hakea muutosta valittamalla.

103 a §

Jos tieyksikköjen jako tulee muutettavaksi sen mukaan kuin 29 §:ssä säädetään, tiekunta voi päättää asiantuntijalausunnon pyytämisestä. Lausunnon tulee sisältää ehdotus tieyksikköjen määräämisen perusteiksi ja tieyksiköksi.

Milloin tielautakunnassa on käsiteltävänä 52 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettu tieyksikköjen vahvistamista koskeva asia, tielautakunta voi saatuaan tiekunnan tai, milloin sen perustamista on samalla pyydetty, hakijoiden sitoumuksen kustannusten suorittamisesta pyytää 1 momentissa tarkoitettua lausunnon.

109 §

Maanmittauslaitos antaa tarvittaessa tarkemat ohjeet menettelystä tietoiimituksessa ja tielautakunnan toimituksessa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta .

Tieoikeuksien poistamiseksi kiinteistörekisteristä tulee kuntien viiden vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta tehdä 3 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätökset niiden katujen osalta, joiden käyttöönoton hyväksymisen yhteydessä ei ole tehty päätöstä yksityisteiden lakkaamisesta, ja toimittaa ne kiinteistörekisterin pitäjälle tarpeellisten merkintöjen tekemiseksi kiinteistörekisteriin taikka kunnan on pantava vireille 38 c §:ssä tarkoitettu tietoiimitus.

Jos oikeus tiehen on saatu ennen tämän lain voimaantuloa, sovelletaan 24 §:n mukaiseen tien tekemiskustannusten korvaamiseen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Tätä lakia on sovellettava myös niihin ennen tämän lain voimaantuloa aloitetuissa tietoituksissa ja tielautakunnan toimituksissa ratkais-

taviin kysymyksiin, jotka otetaan tämän lain voimaantulon jälkeen käsiteltäviksi.

Laki

yleisistä teistä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tällä lailla kumotaan yleisistä teistä 21 päivänä toukokuuta 1954 annetun lain (243/1954) 11 luku, sellaisena kuin se on laissa 382/1982.

2 §

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta _____ ta _____ .

Helsingissä 28 päivänä marraskuuta 2000
